

LIBRIS

We know
books

Andrei Drăgulescu

TEMPLUL LUI SOLOMON

**Istorie, tradiție și profeție
în iudaism, creștinism și islam**

**Colecția *Duhul Adevărului* – 22
Făgăraș, 2022**

Introducere / 5**Zidirea Templului lui Solomon**

1. Cine a fost regele Solomon? / 7
2. Pregătiri pentru zidirea Templului / 7
3. Fabricarea vaselor sfinte și a altor obiecte ale Templului / 10
4. Aducerea în Templu a lucrurilor sfinte de la Cortul Mărturie și sfințirea Templului / 10
5. Legende despre zidirea Templului / 12
6. Testamentul lui Solomon / 13
7. Solomon și puterea asupra demonilor / 14
8. Francmasonii și Templul lui Solomon / 16
9. Dincolo de legendă / 19

**Elemente constitutive ale Templului
și simbolismul lor**

1. Stâlpii din pridvor / 21
2. Masa cu pâinile punerii înainte / 21
3. Sfeșnicul cu șapte brațe (menora) / 22
4. Sfânta Sfintelor / 22
5. Chivotul mărturie / 23
6. Catapetasma / 25

Jertfele aduse în Templu

1. Jertfa în Vechiul Testament – generalități / 26
2. Tipuri de jertfe oferite la Templul lui Solomon / 28
 - a. Jertfa de ardere-de-tot ('ôlâ) / 28
 - b. Jertfele de mâncare (minhâ) / 31

c. Jertfele de împăcare (šēlāmim) / 34

d. Jertfa pentru păcat (hattā't) și jertfa de vină (ʿāšām) / 37

Templul în Creștinism

1. Templul în Sfintele Evanghelii / 43
2. Templul în Faptele Apostolilor / 45
3. Templul în gândirea sfântului apostol Pavel / 46
4. Templul în Apocalipsă / 47
5. Templul în arta și arhitectura creștină / 48

Templul în concepțiile islamice

1. Construirea Domului Stâncii / 52
2. Templul, moscheile și concepțiile apocaliptice / 55

Profeții despre Templu, Antihrist și A Doua Venire a lui Hristos

1. Antihrist va zidi al treilea Templu / 59
2. Profeții din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți despre al treilea Templu și venirea lui Antihrist / 64
3. A doua Venire a Mântuitorului și biruința asupra lui Antihrist / 71

Distrugeri ale Templului și încercări de reconstruire

1. Distrugerea Templului lui Solomon / 79
2. Templul lui Zorobabel / 80
3. Templul lui Irod / 83
4. Distrugerea Templului lui Irod și consecințele ei asupra cultului iudaic / 87

5. Revolta lui Bar Kochba: încercare de recucerire a independenței și de refacere a Templului / 98
6. Iulian Apostatul încearcă să reconstruiască Templul / 99
7. Cristofor Columb dorea reconstruirea Templului / 101
8. Încercări de reconstruire a Templului în zilele noastre / 103

Conflicte între evrei și arabi pentru Țara Sfântă și Templu

1. De la califul Umar până la primul război mondial (638-1914). Sionismul / 110
2. Perioada dintre cele două războaie mondiale (1914-1945) / 112
3. Întemeierea statului Israel (1948) / 114
4. Războiul de Independență (1948-1949) / 117
5. Criza Suezului (1956) / 119
6. Războiul de Șase Zile (1967) / 119
7. Războiul de Yom Kippur (1973) / 121
8. Care este legătura dintre aceste conflicte și Templu? / 121
9. Încercări de reconciliere și alte conflicte (din 1979 până în zilele noastre) / 123
10. Lupta pentru Ierusalim și Muntele Templului / 126

Concluzii / 134

Bibliografie / 136

I. ZIDIREA TEMPLULUI LUI SOLOMON

1. Cine a fost regele Solomon?

Solomon a fost cel de-al treilea rege al Israelului, după Saul și David. A fost fiul regelui David și al Batșebei. A avut o domnie de patruzeci de ani (între 971 și 931 î. Hr.).

Numele său în limba română provine din cel din limbile greacă (*Solomón*) și latină (*Salomon*); acestea traduc numele ebraic *Shlomó*. Musulmanii îl recunosc de asemenea, numindu-l (în arabă) *Sulayman*. De asemenea, în Vechiul Testament mai este numit și „Iedida”, adică „Iubit-de-Dumnezeu” (II Regi 12, 25).
(AD, pp. 122-123)

A avut o domnie liniștită și a devenit faimos în toată lumea cunoscută atunci pentru înțelepciunea și bogăția sa. Este considerat autorul a trei mii de pilde, dintre care cartea „Proverbele lui Solomon” din Sfânta Scriptură cuprinde aproximativ opt sute.

După moartea sa, Regatul Unit al Israelului s-a despărțit în două: în sud, Regatul lui Iuda (două dintre cele douăsprezece seminții, și anume semințiile lui Iuda și Veniamin), unde au domnit urmașii lui David și Solomon, iar în nord, Regatul Israel (celelalte zece seminții). (AD, p. 123)

2. Pregătiri pentru zidirea Templului

Templul lui Solomon a fost ridicat în jurul anului 968 î. Hr. (WH, p. 9)

Aflăm din Vechiul Testament, din a treia carte a

Regilor și a doua a Cronicilor, de pregătirile făcute pentru zidirea Templului.

Astfel, Solomon „îi cere aliatului său, Hiram, regele Tirului și al fenicienilor, să îi trimită piatră și lemn. Hiram i-l trimite lui Solomon pe meșterul său constructor, pe nume tot Hiram, «fiul unei văduve» dintre fiicele lui Dan (II Cronici 2, 14).” (WH, pp. 24-25) Deci mama lui Hiram era din neamul iudeilor, în timp ce tatăl său era fenician, din Tir.

Solomon îi spune lui Hiram că tatăl său, David, nu a putut să zidească Templul, „din pricina războaielor cu popoarele dimprejur” (III Regi 5, 3), însă el poate începe lucrarea pe care nu o putuse săvârși părintele său, căci „Domnul Dumnezeuul meu mi-a dăruit odihnă din toate părțile; n-am nici potrivnic, nici alte primejdii.” (III Regi 5, 4). Origen, în comentariul său, tâlcuiește că „fiul lui David, care zidește Templul, este chipul lui Hristos: când războaiele au încetat și când stăpânirea păcii e mai adâncă, El ridică templu spre mărirea lui Dumnezeu în Ierusalimul cel pământesc, pentru că de acum slujirea nu se mai săvârșește într-un loc mișcător, cum era cortul mărturiei.” (O, p. 183)

Chiar dacă nu a putut construi Templul, regele David a pregătit o cantitate uriașă de metale prețioase (aur, argint, aramă) pentru viitoarea construcție: „o sută de mii de talanți de aur și un milion de talanți de argint, iar fier și aramă fără număr” (I Cronici 22, 14). La acestea s-au adăugat lemnul și piatra furnizate de Hiram. Durează trei ani pregătirea lemnului și a pietrei pentru construcția Templului (III Regi 5, 18), iar întreaga construcție a durat șapte ani. (U1, p. 70) Au lucrat la zidirea Templului șaptezeci de mii de oameni la transportul materialelor, optzeci de mii la

tăiatul pietrelor din munte și trei mii șase sute de supraveghetori ai lucrărilor (II Cronici 2, 2).

Locul ales pentru zidirea Templului a fost Muntele Moria, unde Avraam a adus jertfă lui Dumnezeu când El i-a pus la încercare credința (Facerea 22, 1-13) și unde Dumnezeu Se arătase regelui David (II Cronici 3, 1). Muntele Moria, numit mai târziu Muntele Sion, este de fapt „o colină situată în partea de răsărit a Ierusalimului, colină pe care regele David o cumpărase de la Ornan Iebuseul pentru a ridica altarul Domnului.” (SAV, p. 43) Alegerea locului a fost făcută, de fapt, de Dumnezeu Însuși, după cum afirmă David în psalmi: „Că a ales Domnul Sionul și l-a ales ca locuință Lui. «Aceasta este odihna Mea în veacul veacului. Aici voi locui, că l-am ales pe el.»” (Psalm 131, 13-14). Este muntele de care „e legată întreaga istorie a poporului evreiesc și, în parte, și istoria creștinătății” (IT, p. 297), după cum spunea David în alt psalm: „Bucuria întregului pământ [este] muntele Sionului, [...] muntele cel sfânt al Lui” (Psalm 47, 1-2).

Planul construcției Templului l-a urmat pe cel al Cortului Sfânt. Astfel, „în partea de răsărit, templul avea un pridvor, iar de jur-împrejur era o clădire pe trei nivele. Templul era împărțit în două: Sfânta și Sfânta Sfintelor.” (SAV, p. 43)

Când Templul a fost gata, avea ca dimensiuni aproximative o lungime de 30 de metri, o lățime de 10 metri și o înălțime de 15 metri. (U1, p. 56) Ar putea să ne surprindă aceste dimensiuni modeste în comparație cu catedralele din vremea noastră (de exemplu, Catedrala Națională are o lungime de peste 120 de metri, o lățime de peste 60 de metri și o înălțime de 120 de metri) sau cu cele din anii de maximă înflorire a

Bizanțului: biserica Sfânta Sofia, de exemplu, avea o lungime de 75 de metri, o lățime de 70 de metri și o înălțime de 54 de metri. Explicația dimensiunilor relativ mici ale Templului lui Solomon este că „în Antichitate Templul era, înainte de toate, reședința divinității, iar nu un loc destinat adunării credincioșilor, ca bisericile creștine. Solomon a construit Templul cu scopul precis de a așeza în el Chivotul Legii, conceput ca tron al Domnului.” (S2, pp. 470-471)

Măreția Templului este dată deci nu atât de dimensiunile sale, cât de obiectele care îl compun și de bogăția aurului și a materialelor scumpe folosite la zidirea sa.

3. Fabricarea vaselor sfinte și a altor obiecte ale Templului

După cum aflăm din III Regi 7, 12-51, în Templul lui Solomon, Hiram și meșterii săi au construit doi stâlpi de *aramă* în pridvor; un vas (numit mare) din aramă, sprijinit pe doisprezece boi din același material; zece postamente, tot din aramă, pe tăbliile cărora erau săpați chipuri de lei, boi și heruvimi; zece lighene de aramă; căldări, lopeți și cupe. Din *aur* au fost făcute jertfelnicul și masa pâinilor punerii înainte; cele zece sfeșnice; „lighene, cuțite, cupe, linguri și cădelnițe tot de aur curat; și țâțâniile ușilor celor din fundul templului de la Sfânta Sfintelor și ale ușilor celor de la templu erau toate de aur.” (III Regi 7, 50)

4. Aducerea în Templu a lucrurilor sfinte de la Cortul Mărturie și sfințirea Templului

După ce s-a sfârșit lucrarea tuturor acestor obiec-

te sfinte, Solomon i-a adunat pe „bătrânii lui Israel, pe căpeteniile semințiilor și pe toți capii de familie ai fiilor lui Israel”, iar pe preoți și pe leviți i-a trimis să aducă la Templu „chivotul Domnului și cortul adunării și toate lucrurile sfinte care au fost în cort.” (III Regi 8, 1-4). Preoții au pus „chivotul cu legea Domnului la locul lui, în Sfânta Sfintelor din templu, sub aripile heruvimilor” (III Regi 8, 6). În chivot se aflau „cele două table de piatră pe care Moise le pusese acolo în Horeb, când Domnul a făcut legământ cu fiii lui Israel, după ieșirea lor din pământul Egiptului” (III Regi 8, 9), adică Tablele Legii, ce cuprindeau Cele Zece Porunci.

După ce chivotul a fost pus în Sfânta Sfintelor, Dumnezeu Și-a manifestat prezența și slava Sa printr-un nor care a umplut Templul. Solomon a binecuvântat mulțimea care se adunase acolo și a îngenunchat în fața jertfelnicului, cu mâinile întinse către cer, în rugăciune și cerere către Domnul. Cu toții au adus jertfe Domnului (III Regi 8, 10-62).

În cuvântarea sa, regele Solomon se întreabă, retoric: „Oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pământ? Cerul și cerul cerurilor nu Te încap, cu atât mai puțin acest templu pe care l-am zidit numelui Tău” (III Regi 8, 27). Chiar dacă pe Dumnezeu nu Îl poate încăpea nicio construcție omenească, totuși Templul va fi locul în care se va chema numele Lui (căci a zis: „Numele Meu va fi acolo”, III Regi 8, 29), iar rugăciunile poporului vor fi ascultate. Mai mult, chiar și rugăciunile celor de alt neam își vor afla răspuns: „Chiar străinul, care nu este din poporul Tău Israel, de va veni pentru numele Tău din pământ depărtat, căci se va auzi de numele Tău cel

mare și de mâna Ta cea puternică și de brațul Tău cel întins, și el va veni și se va ruga la templul acesta, să-l ascuți din cer, din locul șederii Tale, și să faci tot ceea ce străinul Îți va cere ție, pentru ca să știe toate popoarele pământului de numele Tău, să se teamă de Tine, cum se teme poporul Tău Israel, și să știe că numele Tău este chemat peste templul acesta pe care eu l-am zidit!" (III Regi 8, 41-43).

Templul și cele care îl alcătuiau erau prilej de uimire pentru vremea aceea, însă sunt, la fel ca toate cele ale vremii Vechiului Testament, doar umbre ale măreției descoperite prin venirea lui Hristos și răspândirea creștinismului în lume. În acest sens, sfântul Ioan Damaschin compara sfințirea Templului lui Solomon cu sfințirea unei biserici creștine și evidențiază superioritatea acesteia din urmă: „Templul pe care l-a zidit Solomon a fost sfințit cu sângele necuvântătoarelor, a fost împodobit cu icoanele necuvântătoarelor, ale leilor, ale boilor, și cu finici și cu roșii. Acum, însă, Biserica se sfințește prin sângele lui Hristos și al sfinților Lui și se împodobește cu icoana lui Hristos și a sfinților Lui.” (SID, p. 109)

5. Legende despre zidirea Templului

Alături de relatarea biblică, au fost țesute numeroase legende despre construcția acestuia. Dintre ele, „o legendă talmudică pretinde că, în timpul zidirii Templului lui Solomon, niciun meșter nu s-a îmbolnăvit și nu a murit, nicio unealtă nu s-a rupt și nici nu s-a tocit. Dimpotrivă, totul a fost perfect (oameni, unelte și materiale de construcție) de la începutul lucrărilor până la așezarea ultimei pietre.” (TSR, p. 36)

6. Testamentul lui Solomon

Între legendele despre zidirea Templului figurează și scrierea apocrifă „Testamentul lui Solomon”. Cartea istorisește despre meșterul cel mai îndrăgit al lui Solomon, care, „deși muncește cu tot sufletul la ridicarea Templului, este chinuit noapte de noapte de un demon cumplit, Ornias, care îi ia jumătate din tainul și din leafa convenite și îl lipsește de puteri. Mișcat de nenorocirea tânărului, regele intră în Templul încă neterminat și se roagă la Dumnezeu pentru izbăvirea meșterului. În chip de răspuns, Atotputernicul îi trimite prin mijlocirea arhanghelului Mihail un inel, cu care Solomon îi va supune pe toți demonii din aer, de pe pământ și de sub pământ. A doua zi, suveranul îi împrumută inelul tânărului, care îl prinde pe Ornias și îl aduce, după poruncă, în fața tronului regesc.” (TSR, p. 9)

Solomon îl supune pe Ornias unui șir de întrebări și îl pune să i-l aducă pe Beelzebul, mai-marele demonilor. După ce Ornias se achită de această îndatorire, Solomon îl pune „să taie piatră pentru zidirea Templului”, iar pe Beelzebul îl silește să îi aducă înaintea pe toți demonii săi. Aceștia intră în scenă repetându-se „același protocol, *ad nauseam*¹ în secțiunea cea mai consistentă [a cărții]. Înainte să fie puși la treabă, demonii sunt întrebați ce nume poartă, în ce astru locuiesc, care le sunt îndeletnicirile și ce înger îi răpune. Cincizeci de demoni trec pe rând prin aceste cazne.” (TSR, pp. 8-9) Fiecare demon este silit să îi dezvăluie lui Solomon „taine ale medicinei, magiei,

¹ A repeta *ad nauseam* (locuțiune din limba latină) = a repeta până la a provoca greață, până în punctul în care se pierde interesul cititorului sau ascultătorului.

astrologiei și chiar ale profetiei, înainte ca regele să îi trimită pe necurați să lucreze la construirea Templului.” (MB, p. 471)

Pare să surprindă că la zidirea Templului cel sfânt al lui Dumnezeu participă necurații demoni (chiar dacă este vorba doar despre o legendă). Vom înțelege mai bine dacă ținem cont că, în concepțiile iudaice ale vremii, celelalte popoare erau adesea considerate necurate, căci nu țineau Legea, și deci puteau fi asociate, printr-o astfel de simbolistică, demonilor. (TSR, p. 31)

7. Solomon și puterea asupra demonilor

Pornind de la astfel de scrieri apocrife, s-a răspândit în unele medii concepția despre „puterea lui Solomon de a controla demonii”. Aici își au, poate, originea istorisirile asemănătoare cuprinse în Coran, precum și cele din „O mie și una de noapți” și alte scrieri arabe, în care apar „pecetea lui Solomon” și motivul djinilor „vrăjitori închiși în sticle de aramă”. (WH, pp. 180-181) Cu ajutorul inelului cu pecete, Solomon ar fi imprimat „pecetea divină pe aramă, fier sau lut” (WH, p. 149) și astfel djinii ar fi putut să fie închiși în vase – de aici și basmele cu duhul închis într-o lampă.

Se povestește, în aceste legende, că mai întâi „inelul cu pecetea sfântă fusese dăruit lui Adam în Rai, luat înapoi în ceruri după izgonirea lui Adam și dăruit apoi lui Solomon de către îngerul Gavriil.” (WH, pp. 149-150) Istoria continuă și după timpurile lui Solomon. Astfel, „timp de secole, această Pecete a lui Solomon a fost cunoscută în cercurile magicienilor ca unul din cele mai mari talismane ale puterii.” Așa s-au născut legendele conform cărora, „legați prin puterea divină

a pecetii, demonii și djinii au fost obligați să adune aur, argint, pietre prețioase, perle, marmură și tămâie cu care să construiască și să doteze Templul, care a devenit cea mai splendidă clădire din lume.” (WH, p. 150)

O posibilă adaptare a acestor legende la meleagurile autohtone ar fi cele în care se vorbește despre **solomonari**. În unele legende românești, se spune despre aceștia că ar avea putere asupra unor fenomene ale naturii (precum furtunile și grindina), că se pot ridica în văzduh, că pot îmblânzi și călări pe balauri și, totodată, că ar deține puteri tămăduitoare. (SE)

Există două opinii divergente cu privire la originea numelui lor. Conform uneia dintre ele, acesta ar proveni de la regele Solomon; mai mult, conform unui basm din Bucovina (cules în 1932), solomonarii și-ar avea puterea de la Solomon, „care a stăpânit toate tainele de pe lumea asta”, care „putea să închidă și să deschidă cerurile, iar la porunca lui vânturile îl ridicau chiar până la Dumnezeu.” (SFS) Pe de altă parte, o altă opinie o contrazice pe cea de mai sus, argumentând că termenul de „solomonar” ar fi pătruns în vocabularul limbii române abia în veacul al XVII-lea, și trasează o ipotetică origine a lor până în vremea „vechilor preoți asceți traco-geți, *kapnobatai*” (numele lor s-ar traduce: „călători prin nori”, sau „umblători prin fum”), care „săgetau norii spre a opri balaurii furtunilor”. (SFS)

Se mai spune despre solomonari în credințele populare că ar avea un topor de fier, descântat, cu ajutorul căruia produc grindina sau, dacă îl împlântă în pământ (sau în pragul casei), ar avea puterea de a abate trăsnetele. Pentru a îmblânzi și struni balaurii, solomonarii s-ar sluji de un frâu făcut din coajă de